

بنانی حکمرانی آب

(چار حویلی برای مدیریت جامع آب)

نویسنده:

مهندس ابوالحسن عالی

انتشارات آوای قلم

سرشناسه	: عالی، ابوالحسن، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	مبانی حکمرانی آب: (چارچوبی برای مدیریت جامع آب) / نویسنده ابوالحسن عالی.
مشخصات نشر	: تهران: آوای قلم، ۱۳۹۸. مشخصات ظاهری: ۲۴۸ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۱۰-۵۰-۳ وضعیت فهرست نویسی: فیپا
عنوان دیگر	: چارچوبی برای مدیریت جامع آب.
موضوع	: آب، منابع -- مدیریت
موضوع	: Water-supply -- Management
موضوع	: آب، منابع -- مدیریت -- ارزشیابی
موضوع	: Water-supply -- Management -- Evaluation
موضوع	: آب، منابع -- ایران -- مدیریت
موضوع	: Water-supply -- Iran -- Management
موضوع	: آب، منابع -- مدیریت -- آینده‌نگری
موضوع	: -- Management -- Forecasting Water-supply
رده بندی کنگره	: TD۵
رده بندی دیویی	: ۶۲۸/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۷۴۸۸۱

نام ساز

مبانی حکمرانی آب (چارچوبی برای مدیریت جامع آب)

نویسنده:	مهندس ابوالحسن عالی	تاریخ نشر:	زمستان ۱۳۹۸
ناشر:	انتشارات آوای قلم	نوبت چاپ:	اول
صفحه آرایشی:	انتشارات خانیران	شمارگان:	۱۱۰۰ جلد
طراحی جلد:	انتشارات آوای قلم (مهران خانی)	قیمت:	۴۵۰۰ تومان
		شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۱۰-۵۰-۳

آدرس: تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر شمالی - ابتدای خیابان نصرت - کوچه باغ نو - کوچه داوود آبادی
شرقی - پلاک ۴

شماره تماس: ۶۶۵۹۱۵۰۴ تلفکس: ۶۶۵۹۱۵۰۵

فروشگاه کتاب چاپی و الکترونیکی: www.avapublisher.com

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و شرعاً حرام است.
متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۸	مقدمه ناشر
۹	مقدمه نویسنده
۱۲	مقدمه مدیر عامل آب و فاضلاب

فصل اول: چرانیاز به شناخت مفهوم حکمرانی آب داریم

۱۴	مقدمه
۱۴	۱-۱- اصلاح حکمرانی آب: نقطه آغازین بازسازی مسیر توسعه
۱۶	۱-۲- آب در آینه شاخص های نهانی: ر افق سال ۲۰۵۰
۱۷	۱-۳- وضعیت آب شیرین در جهان
۱۸	۱-۴- وضعیت آب در ایران
۱۹	۱-۵- تحلیل منابع آب ایران با استفاده از شاخص های تعیین بحران آب
۲۲	حرکت از مقابله با کم آبی به سمت سازگاری: کم آبی
۲۳	مراجع

فصل دوم: مفاهیم و تعاریف

۲۶	۲-۱- توسعه پایدار
۲۷	۲-۱-۱- پیشینه توسعه پایدار
۲۷	۲-۱-۲- تعریف توسعه پایدار
۲۷	۲-۱-۳- معرفی شاخص های توسعه ی پایدار در بخش منابع آبی
۲۸	۲-۱-۴- مدیریت منابع آب و توسعه پایدار
۲۸	۲-۲- مدیریت یکپارچه منابع آب
۲۹	۲-۲-۱- تعاریف نهادهای مختلف از مدیریت یکپارچه منابع آب
۳۱	۲-۲-۲- اصول و مؤلفه های مدیریت یکپارچه منابع آب
۳۱	اصول و مؤلفه های مدیریت یکپارچه منابع آب
۳۲	مؤلفه اول، محیط مساعد

۳۳	 مولفه دوم، نقش‌های نهادی
۳۴	 مولفه سوم، ابزارهای مدیریت
۳۵	 ۳-۲- حکمرانی عمومی
۳۵	 ۳-۳-۱- حکمرانی
۳۶	 ۳-۳-۲- تعاریف حکمرانی
۳۸	 ۳-۳- انواع حکمرانی
۳۹	 ۴-۲- بخش دوم: حکمرانی آب
۴۰	 ۴-۲-۱- تعریف حکمرانی آب از دیدگاه‌های مختلف
۴۲	 حکمرانی چند سطحی از دیدگاه OECD
۴۳	 ۴-۲-۲- مولفه‌های کلیدی حکمرانی آب
۴۳	 شناسایی ذینفعان و ذینفعان
۴۴	 مشروعیت
۴۵	 ۵-۲- بخش سوم: تعاریف و شاخص‌های حکمرانی خوب و عناصر آن
۴۵	 حکمرانی خوب
۴۷	 تعاریف حکمرانی خوب
۴۷	 از دیدگاه یونسکو
۴۷	 از نظر اتحادیه اروپا
۴۷	 دیدگاه کمیسیون حقوق بشر
۴۸	 بانک جهانی
۴۸	 برنامه توسعه ملل متحد
۴۹	 ویژگی‌های اساسی و شاخص‌های حکمرانی خوب
۵۰	 برنامه توسعه سازمان ملل
۵۰	 از دیدگاه کمیسیون اقتصادی، اجتماعی آسیا و اقیانوس آرام
۵۱	 بهره سخن در تعاریف حکمرانی خوب
۵۱	 توسعه پایدار و حکمرانی خوب
۵۱	 حکمرانی خوب آب
۵۲	 حکمرانی خوب آب از دیدگاه برنامه مشارکت جهانی آب (GWP)
۵۳	 مراجع

فصل سوم: ارزیابی حکمرانی آب؛ چرایی و چگونگی

۵۸	 ۳-۱- بخش اول: سیر تاریخی سیاست‌گذاری آب (زیست‌محیطی، اقتصادی، سیاسی، نهادی)
----	---

۵۸	۳-۱-۱- مقدمه
۵۸	۳-۱-۲- حکمرانی جهانی آب
۶۰	۳-۱-۲-۱- نظری به تاریخچه حکمرانی جهانی آب از منظر رویدادهای بین‌المللی
۶۱	اصول دوبلین در آب و توسعه پایدار
۶۵	اهداف توسعه هزاره
۷۲	عناصر اساسی توافقنامه برای کنترل اقدامات
۷۳	جزئیات بیشتر در مورد توافقنامه پاریس
۷۸	۳-۲- بخش دوم انواع روش‌های ارزیابی حکمرانی آب
۷۸	۳-۲-۱- مقدمه
۸۰	۳-۲-۲- چرایی نیاز به ارزیابی حکمرانی
۸۲	۳-۲-۳- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه سازمان همکاری‌های اقتصادی و ...
۸۲	چارچوب ارزیابی
۸۳	مناطق و توابع طرح نهاد آب
۹۲	۳-۲-۴- چارچوب حکمرانی آب اندیس‌دهنده دبیر آب ایران
۹۳	۳-۲-۵- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه UNIP
۹۳	مولفه‌های چارچوب ارزیابی حکمرانی آب
۹۴	ارزیابی عملکرد نهاد آب
۹۵	ذینفعان بخش آب
۹۵	ارزیابی کارآمدی مدیریت آب
۹۵	شاخص‌های ارزیابی کارایی حکمرانی آب (شبکه معیارهای بین‌المللی آبرسانی و بهداشت آب)
۹۶	۳-۲-۶- چارچوب ارزیابی حکمرانی جهانی آب از دیدگاه موسسه پاسفیک (pacific)
۹۶	شاخص‌های ارزیابی برای سنجش حکمرانی خوب
۹۶	۳-۲-۷- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه USAID
۹۸	۳-۲-۸- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه دانشگاه ملی سنگاپور
۹۹	۳-۲-۹- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه بانک توسعه آفریقا
۱۰۰	۳-۲-۱۰- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه واحد بین‌المللی حفاظت طبیعت
۱۰۰	۳-۲-۱۱- ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه اتحادیه اروپا
۱۰۱	۳-۲-۱۲- اصول ارزیابی از دیدگاه نهاد مشارکت جهانی آب
۱۰۱	۳-۲-۱۳- ارزیابی حکمرانی از دیدگاه کمیسیون اقتصادی دفتر توسعه آمریکای لاتین و کارایب
۱۰۱	جمع‌بندی بخش

پیوست.....	۱۰۶
مراجع.....	۱۱۰

فصل چهارم: حکمرانی و مدیریت آب در هلند

۱-۴- مقدمه.....	۱۱۳
۲-۴- پیشگفتار.....	۱۱۴
۱-۲-۴- مدیریت آب در هلند.....	۱۱۴
۲-۲-۴- بررسی ارزیابی و توصیه.....	۱۱۵
۳-۲-۴- سیاست‌های جدید مورد نیاز برای اصلاح حکمرانی و تامین منابع مالی آن.....	۱۱۷
۳-۴- بخش اول: ولفه‌های مدیریت یکپارچه آب در هلند.....	۱۱۹
۱-۳-۴- مقدمه.....	۱۱۹
۲-۳-۴- مدیریت آب: یک.....	۱۲۰
۴-۴- بخش دوم: شاخص‌های ارزیابی ریسک و پیشران‌های حکمرانی آب در هلند.....	۱۳۹
۱-۴-۴- ریسک‌های مرتبط با آب و مدیریت آن.....	۱۳۹
۲-۴-۴- پیشران‌های حکمرانی آب در هلند.....	۱۴۰
۵-۴- بخش سوم: حکمرانی چند سطحی آب در هلند.....	۱۴۳
۱-۵-۴- مقدمه.....	۱۴۳
۲-۵-۴- اصولی برای ارزیابی عملکرد حکمرانی آب در هلند.....	۱۴۵
۳-۵-۴- وضعیت پیاده‌سازی آیین‌نامه آب اتحادیه اروپا در هلند تا سال ۲۰۱۲.....	۱۴۷
۶-۴- بررسی شکاف‌های حکمرانی چند سطحی در سیاست آب.....	۱۵۲
۱-۶-۴- شکاف سیاست‌گذاری.....	۱۵۴
۲-۶-۴- شکاف هدف‌گذاری.....	۱۵۶
۳-۶-۴- شکاف اداری.....	۱۵۶
۷-۴- بخش چهارم: پایداری منابع مالی در مدیریت آب هلند.....	۱۶۲
۱-۷-۴- مقدمه.....	۱۶۲
۲-۷-۴- مروری بر هزینه‌های جاری و جریان‌های مالی.....	۱۶۲
۸-۴- بخش پنجم: حکمرانی آب در هلند محرکی برای پاسخگویی.....	۱۸۲
۱-۸-۴- مقدمه.....	۱۸۲
۲-۸-۴- پلی برای شکاف آگاهی.....	۱۸۳
۳-۸-۴- ابزارهای نظارت و تنظیم مقررات برای مدیریت آب در هلند.....	۱۸۳
۴-۸-۴- ارزیابی خدمات آب در هلند.....	۱۸۵

۱۸۶ ۴-۸-۵- جمع‌بندی

۱۸۷ پیوست‌ها

فصل پنجم: آشنایی مقدماتی با ساختار حکمرانی آب در ایران

۲۰۹ ۵-۱- مقدمه

۲۰۹ ۵-۲- مروری گذرا به تاریخچه مدیریت آب در ایران

۲۱۴ ۵-۳- سیاست‌ها و قوانین آب در ایران

۲۱۵ - نظام فنی و اجرایی کشور

۲۱۵ - برنامه‌های پنج‌ساله توسعه کشور

۲۱۶ سیاست‌های بالادستی آمایش سرزمین

۲۲۰ سیر تاریخی قوانین آب در ایران

۲۲۲ آیین‌نامه قانون ثبت اموال ۱۳۱۷ و ماده ۲۷ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و ...

۲۲۴ ۵-۳- بررسی کنشگران نهاد آب کشور و شکایات مدیریت آب ایران

۲۲۴ ۵-۳-۱- گروه‌داران دولتی و تصمیم‌گیر

۲۲۸ ۵-۳-۲- انجمن‌های علمی و تخصصی بخش آب

۲۲۸ ۵-۳-۳- گروه‌های مردم نهاد

۲۲۸ ۵-۳-۴- نهادهای بین‌المللی

۲۴۳ مراجع

فصل ششم: توصیه‌ها

۲۴۵ توصیه‌ها

تقدیم به

انسانهایی که

به فردایی بهتر

می اندیشند.

مقدمه ناشر

سپاس بیکران پروردگار را که به انسان قدرت اندیشیدن بخشید، قدرتی که در مقایسه با سایر موجودات باعث شده است که انسان هرگز به امکانات محدود خود اکتفا نکند. مکاتب الهی، انسان را موجودی کمال طلب و پویا می دانند که جهت گیری او به سوی خالقش می باشد. از جمله راههای تقرب به خداوند علم است، علمی که زیبایی عقل است. علمی که در دریای بیکران آن هر ذره نشانی از آفریدگار است و هر چه علم انسان افزون گردد، تقربش بیشتر می شود. از این روست که به علم اندوزی و دانش آموزی توجهی بی نظیر مبذول گردیده است. اما علم آموزی به ابزاری ناکار دارد که مهمترین آن کتاب است و انتشار نتیجه مطالعات پژوهشگران و اندیشمندان پاسخگوی این نیاز خواهد بود.

جهت تحقق این امر و هم برداشتن در جهت ارتقای پایه های علم و دانش و رشد و شکوفایی استعدادها انتشار کتاب را یکی از اهداف خود را در راه انتظار داریم با حمایت های معنوی هموطنان گرامی بتوانیم گامهای مؤثر و ارزشمندی را برداریم. آنچه تلاش خواهد شد در حد دانش و تجربه اندکمان کارهایی بدون اشکال تقدیم حضورتان گردد، ولی اذعان داریم که راهنماییهای شما عزیزان می تواند ما را در ارتقای کیفی کتاب راهگشا باشد لذا همیشه منتظر پیشنهادات و راهنماییهای شما خواهیم بود.

در پایان از همه عزیزانی که در مراحل مختلف تهیه، تدوین و چاپ کتاب از همفکری و همکاری آنها برخوردار بوده ام به خصوص همکاران محترم شرکت آب و فاضلاب استان بوشهر و همچنین آقایان مهندس ابوالحسن عالی (نویسنده) و مهندس علی محمد خانی (مدیر نشر) سپاسگزاری نموده و موفقیت روزافزونشان را آرزو مندم.

مهران حامی

مدیر مسئول انتشارات آوای قلم